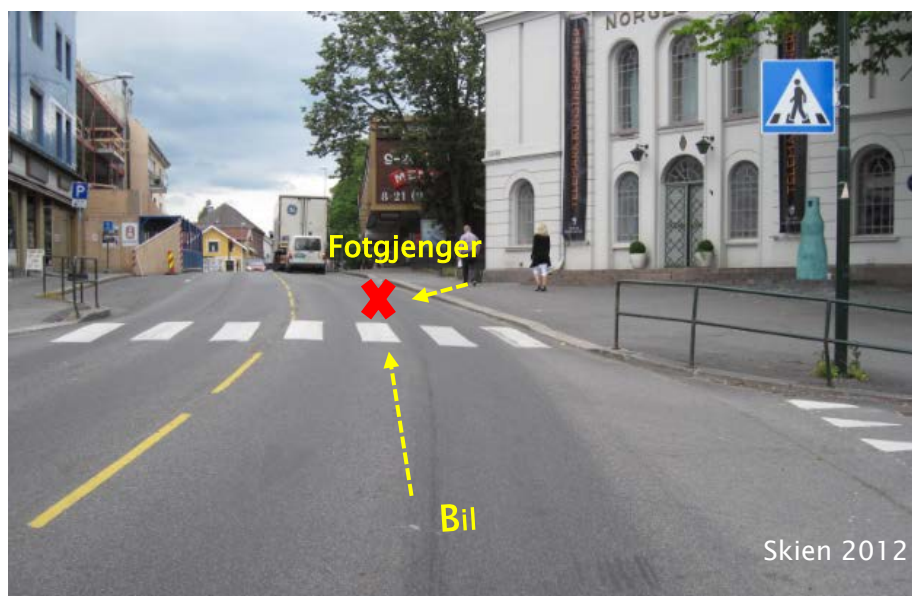

Statens vegvesen

Hvorfor tar trafikken liv? Fokus på fotgjengere

Fylkenes trafikksikkerhetskonferanse 2019
Sandefjord 28. januar 2019

Kirsti Huserbråten,
Statens vegvesen Region sør/Vegdirektoratet

Hvorfor skjer trafikkulykker? Med fokus på fotgjengere

Hovedkilde til foredraget:

- Rapporter fra dybdeanalyser av 58 dødsulykker med fotgjengere i Region sør 2005–2018 (UAG)

Andre kilder:

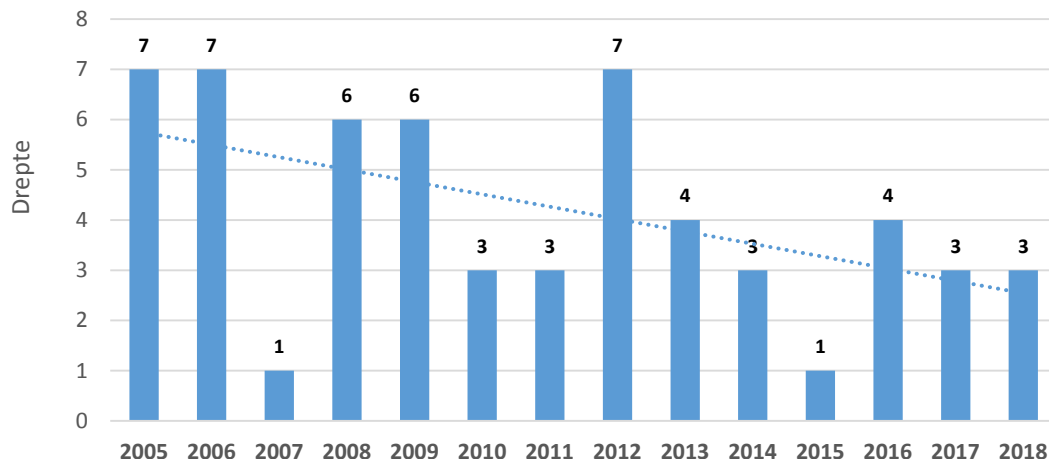
- Temaanalyse av alle dødsulykker med fotgjengere i gangfelt i Norge 2005–2015 (UAG 2017)
- Temaanalyse av ulykker i byer/tettsteder i Region sør, med fokus på gående og syklende (UAG og Straksregisteret 2013)
- Analyse av 36 fotgjengerulykker med personskade i Drammensregionen 1999–2000 (pilotundersøkelse Vegdirektoratet 2001)

Ulempe å miste fotgjengers versjon

- I analyser som gjøres av dødsulykker (UAG) med fotgjengere får man alltid bare førerversjonen. Det samme gjelder sykkelulykker, og de fleste MC-ulykker
- Er uheldig – får bare «halve sannheten»
- Undersøkelsen fra Drammen kan gi noen nyttige svar (selv om den er gammel)
- Å ta inn andre ulykker enn bare dødsulykker i UAG-ordningen er foreslått

Utvikling I antall drepte fotgjengere i Region sør 2005-2018

Region sør:

- Totalt 58 drepte fotgjengere siste 14 år
- Nedadgående trend
- Halvparten av ulykkene skjedde i 50-sone

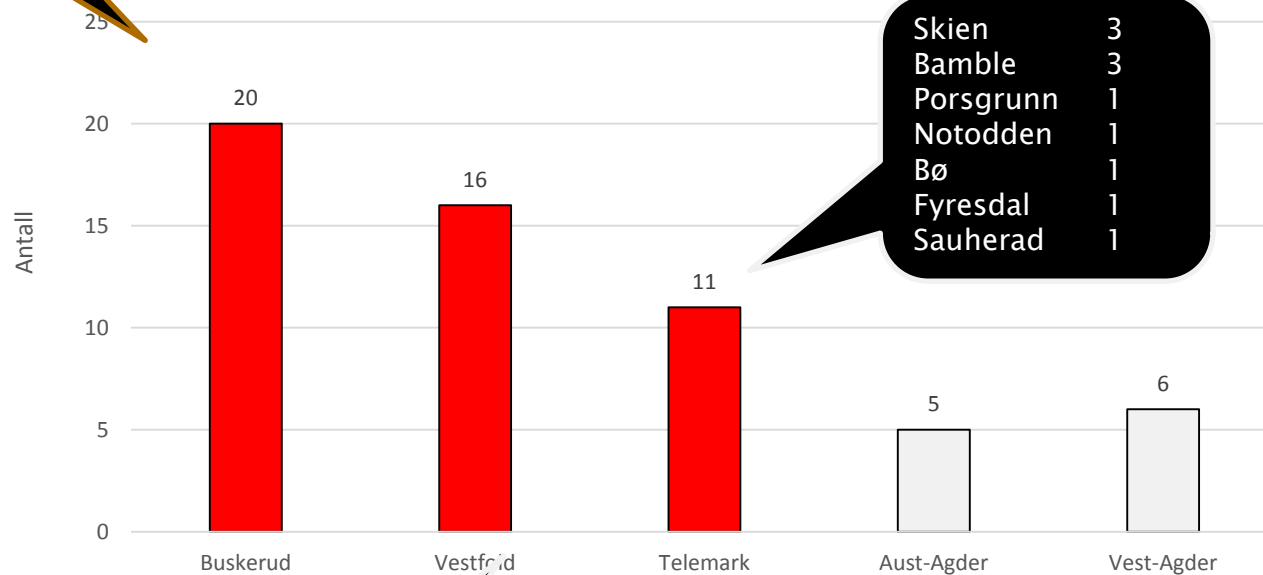
Hele landet:

- 302 drepte fotgjengere siste 14 år
- 12 % av alle drepte i samme periode (N=2 487)

Drammen	7
Kongsberg	3
Nedre Eiker	3
Modum	2
Nes	2
Hemsedal	1
Ringerike	1
Lier	1

Antall drepte fotgjengere i Region sør fordelt på fylke (2005-2018)

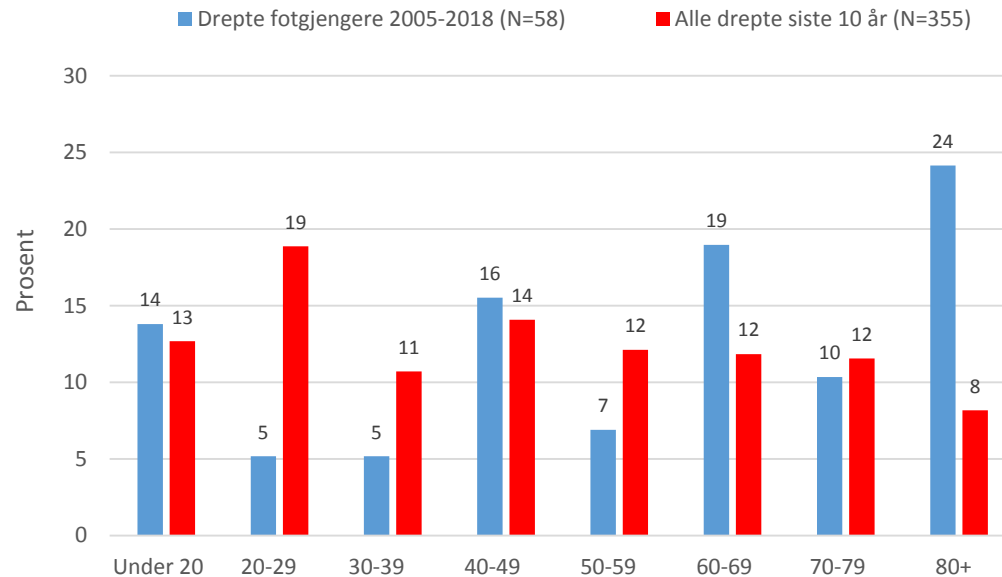

Skien	3
Bamble	3
Porsgrunn	1
Notodden	1
Bø	1
Fyresdal	1
Sauherad	1

Sandefjord	6
Horten	4
Larvik	2
Tønsberg	2
Andebu	1
Hof	1

Andel drepte fotgjengere fordelt på alder, Region sør

- Andelen drepte fotgjengere over 80 år langt høyere enn andre trafikkdrepte i samme aldersgruppe
- Andelen drepte fotgjengere i 20-årene langt lavere enn andre trafikkdrepte i samme aldersgruppe
- Kvinneandelen høyere for drepte fotgjengere enn for alle drepte under ett

Hvorfor skjer fotgjengerulykker?

Statens vegvesen

Man ser ikke hverandre !

Hva er å se?

- å oppdage i tide
- å ta inn over seg det man ser
- å huske det man har sett rett etterpå

		Fører så fotgjenger?	
		JA	NEI
Fotgjenger så bil?	JA	Begge så: 4 ulykker	Fører så ikke: 15 ulykker
	NEI	Fotgjenger så ikke: 4 ulykker	Ingen så: 13 ulykker

Kilde: Drammensundersøkelsen

Hvorfor ser man ikke?

Hvorfor skjer fotgjengerulykker?

Statens vegvesen

26 % av ulykkene utløst av den drepte fotgjengeren selv

Sikthindring i eller ved veg

Bygninger, skilt o.l
Vegetasjon
Andre biler

Rus- påvirkning (23 %)

Gjelder oftest fotgjengere

Feil beslutning

Feil avstandsbedømming
Går på retten sin

Mangelfull informasjons- -innhenting

Bilførere har fokus på andre biler
Distraksjon - i og utenfor bil
Tar ikke blikk-kontakt
«Sløvgjengere»
Mobil o.l

Blindsoner (tunge) kjøretøy

Påmontert utstyr
Inventar tar sikt
Speilutrustning
A-stolper

Lite synlig i mørket

Manglende reflekse
Dårlig belysning
Mørke klær

Fysisk og psykisk tilstand

Helsesvekkelse (eldre)
Psykisk ubalanse
Stress/dårlig tid
Dårlig syn?
Sykdom

Hvorfor ender ulykkene med dødelig skade?

Høy fart i kollisjonsøyeblikket

Rått parti

Redusert fysisk tåleevne (eldre)

Kommer under hjul

Ryggeulykker

Tungt kjøretøy

Kritisk treffpunkt kropp/bil

Treffer utstikkende del av kjøretøy
Treffer med hode/nakke
Treffer frontrute

Takler skadebehandling dårlig pga. allerede sykdom

Omkommer etter en tid på sykehus, eks går på blodfortynnende medisin

Fotgjengerulykke på landeveg (simulering av virkelig ulykke)

Statens vegvesen

Eldre mann påkjørt da han krysset veien i tett tåke

Mann i 60-årene omkom:

- Mannen så ikke bilen?
- Fører så ikke fotgjenger før det var for sent
- Tett tåke
- Fotgjenger mørke klær, uten refleks
- For dårlig vegbelysning (i tåke) og dårlig lys på bil kan ha gjort at fotgjenger feilberegnet avstand

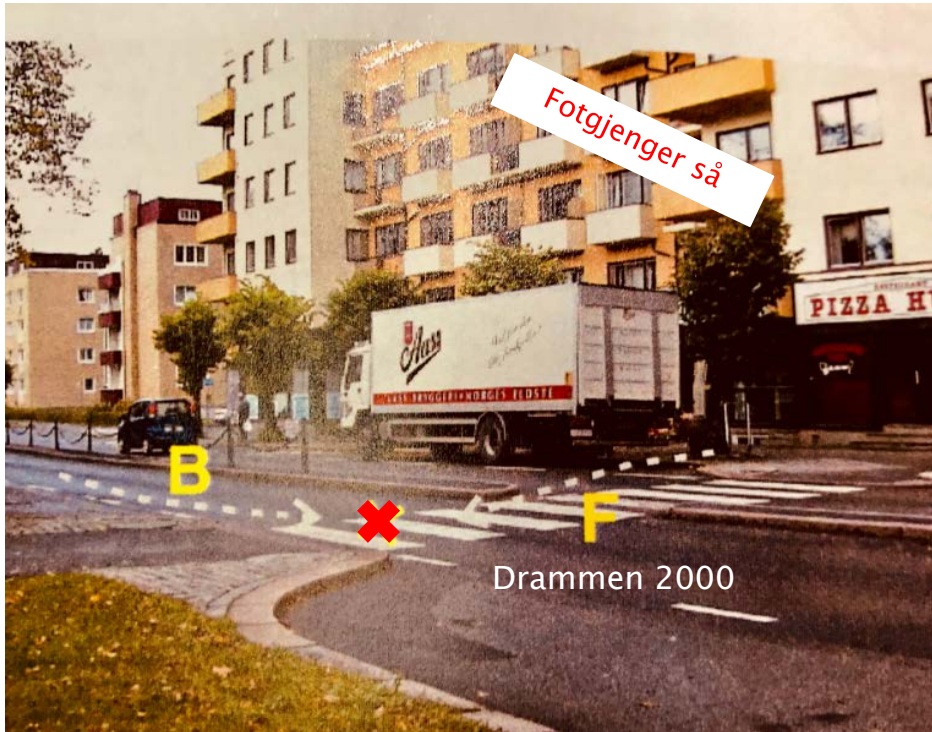
Skadegrad: Drept

:

Mange dødsulykker i mørket:

- 24 (42 %) av alle fotgjengerulykkene i Region sør med drepte skjedde i mørket
- I 18 av disse var det vegbelysning

Kvinne i 50-årene påkjørt i gangfelt i bygate: Fører kom borti gasspedal

Kalkulert risiko fra fotgjengers side:

- Samtale med fotgjenger etter ulykken
- Strakte ut hånden, trodde fører skulle stoppe
- Innstilling: «Meg er det vanskelig å ta»
- «Minst 25 personer klint ned her»

Skadegrad: Hardt skadd

Uoppmerksom fører:

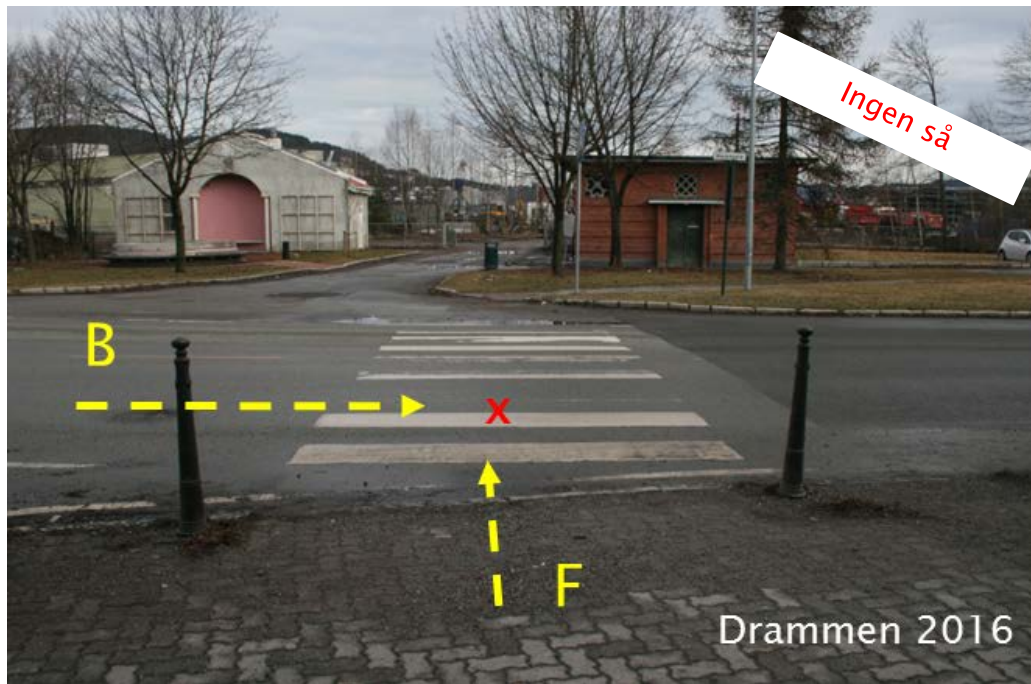
- Hadde sovet dårlig, gravid
- Øynene et annet sted
- Førte engasjerende samtale med passasjer
- Lite vant med bilen (lånt)
- Kom borti gasspedal

Kvinne i 30-årene påkjørt i gangfelt, fører av bil så henne ikke

Statens vegvesen

Fører ble muligens blendet av lav sol.

Fotgjenger så seg ikke for

Skadegrad:
Drept

Mange dødsulykker i gangfelt

- 36 % av fotgjengerulykkene i Region sør skjedde i eller ved gangfelt (flest i)
- Nesten ingen av gangfeltene var signalregulert (bare to)
- De aller fleste gangfeltene lå i 50-soner (bare ett i 60-sone)

Hvorfor skjer gangfeltulykkene?

Konklusjon fra nasjonal temaanalyse (2017):

- Uheldig plassering av gangfeltene
- Dårlig belysning
- Grønt-fasene i signalregulerte kryss: For korte, uheldig med felles grønt mm.
- For dårlig samspill mellom fører og fotgjenger
 - Distraksjon
 - Se-teknikk
 - Fysiske sikthindringer
- Tunge kjøretøy overrepresentert (38 %)

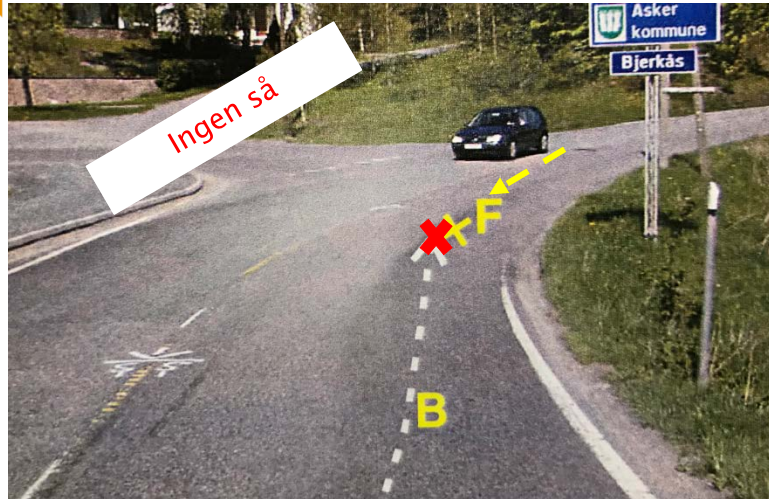
Kilde: [Temaanalyse av dødsulykker i gangfelt 2005-2015](#)

Beruset fotgjenger: Påkjørt etter nylig å ha forlatt skjenkested

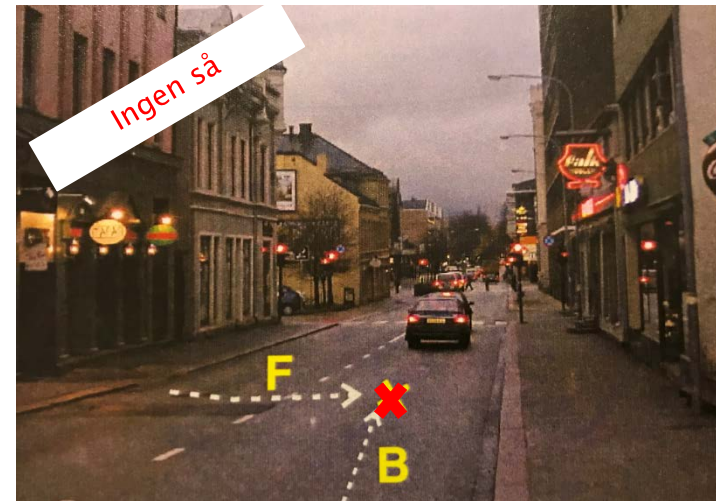
Statens vegvesen

Mann i 50-årene påkjørt på landeveg

- Fotgjenger hadde høy promille
- Ravet plutselig ut i vegen
- Dårlig sikt pga. mørke, regn og dårlig vegbelysning
- Glatt våt vegbane
- Bil høy fart
- Vanskelig å stoppe i tide for fører

Skadegrad: Drept

Mann i 20-årene påkjørt i bygate

- Fotgjenger hadde høy promille
- Ravet plutselig ut i vegen
- Vanskelig å stoppe i tide for fører
- Bilen hadde lav fart

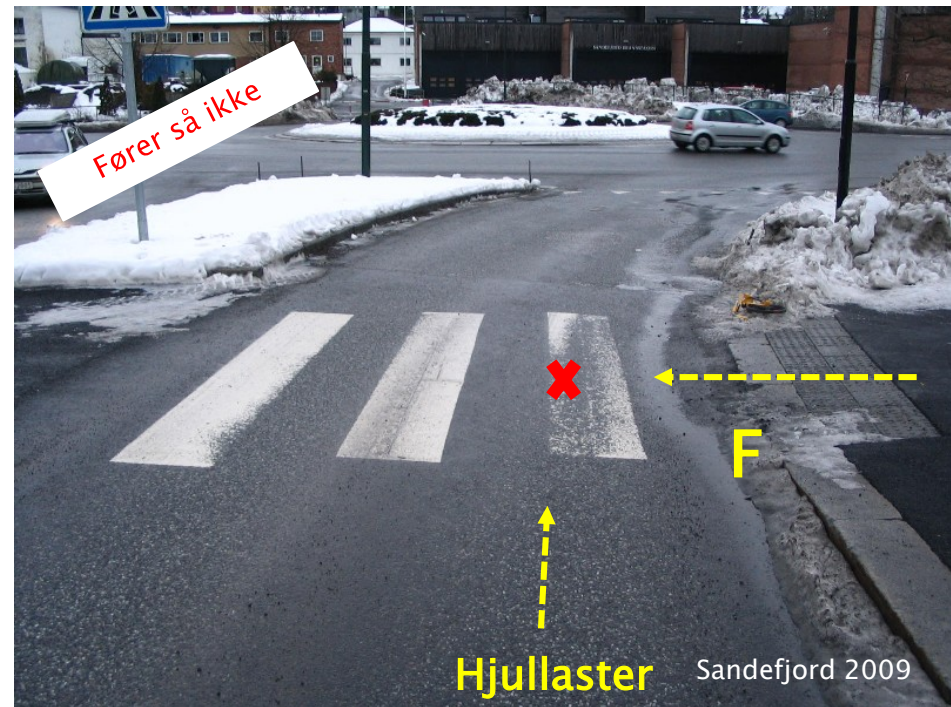
Skadegrad: Lettere skadd

Fotgjenger skjult i hjullasters blindsoner – påkjørt i gangfelt

Mann i 60-årene påkjørt i gangfelt

- Fotgjenger trodde mest sannsynlig at han ble sett
- Fører av hjullaster så ikke fotgjenger
- Store blindsoner på kjøretøyet pga. påmontert snøfreser

Skadegrad: Drept

Fotgjenger kom mest sannsynlig fra høyre

Noen overskrifter (som forteller sitt ...)

- Kvinne påkjørt i blindsone da hun krysset fortau foran høy lastebil som hadde stanset midlertidig i avkjørsel (drept)
- Kvinne som trillet sykkel påkjørt av ryggende bil utenfor butikk (lettere skadd)
- Lastebil rygget på eldre dame på bredt fortau ifm varelevering (hardt skadd)
- Eldre mann påkjørt i gangfelt av bil der fører så på tekstmelding (drept)
- Kvinne påkjørt i gangfelt, fører greide ikke å stoppe pga. glatt føre (lettere skadd)
- Fotgjenger påkjørt av bil i gangfelt – begge hadde grønt (lettere skadd)
- Gutt påkjørt av mobilkran som begynte å skli i nedoverbakke på gang- og sykkelveg (drept)
- Eldre mann påkjørt, ble ikke sett pga. høy hekk som hindret sikt ved utkjørsel over fortau (lettere skadd)
- Gutt med ADHD løp ut i gangfelt på rødt lys (hardt skadd)
- Postmann påkjørt av egen bil som begynte å trille, kom i klem mellom bil og grøft (drept)
- Fotgjenger gikk på retten sin i gangfelt, fører så en annen vei. «Biler skal stoppe!» (hardt skadd)